

figyelni, hogy milyen hatalmas és reális jelentősége van e szónak — „Isten” — a bibliában. Talán mindenekelőtt elutasítjuk magunktól e szót. Azt mondjuk, hogy amit a biblia itt Istenről mond: mese. Pedig ez a mese kétségbe és kísértetbe kényszeríthet bennünket. Gyötörjük magunkat e kérdéssel: hát ez az Isten? Hát ilyen hatalmas, komoly, élő, ilyen közelvaló? Hát reábizhatjuk-e, — nem! — hát ilyen vakon kell reábiznunk magunkat? Vihar és a hullámok már semmit sem jelentenek, ha ő jelen van? Nem értjük. Lehetetlennek és ijesztőnek tetszik nekünk, s mint éppen a tanítványoknak azon a viharos éjszakán, kísértetiesnek látszik, hogy ilyen módon kelljen Istennel számolnunk. Számunkra ez csakugyan nem egyéb a bizonytalanba való ugrásnál és minden értelemnek ellene mondó vakmerőségnél. Megértjük, hogy milyen rettenetes dolog volt azt kívánni Pétertől, hogy kiszálljon a hajóból és egyszerűen járjon a vizeken. Mi bizonyosan nem szállnánk ki hajónkból. Viszont nincs-e bennünk valami, ami arra vár, hogy ezt a hatalmas és élő Istent megértse? Nem elégettük-e meg, hogy mindig csak arról az Istenről halljunk és ahhoz imádkozzunk, akire egészen nem bizhatjuk reá magunkat? Különös emberek vagyunk, s kételyeinket és gondolatainkat egykönnyen nem hagyjuk el. S mégis, mi is azt szeretnők, hogy megszabaduljunk azoktól, azt szeretnők, hogy vége legyen a szürkületnek, ennek a bizonytalan homálynak, mely sem nem nappal, sem nem éjszaka. Minden emberben zajong titokban valami merész és radikális hang; mindnyájunkban van egy szikra, talán csak egy szikra, de egy szikra bizonyosan van, mely örül a biblia e hatalmas történetén. Észrevesszük, hogy itt, itt van vége az éjszakának, itt, végre itt van az igazi világosság. Ez az Idvezítő kell nekünk, aki jár a vizeken. Semmire sem mennénk Jézussal, ha a halálból fel ne támadott volna. Itt van az igazi oka annak, hogy összegyűljünk a templomban. Ha itt csak olyan Istenről hallhatunk, aki körülbelül csak azt teheti, amit mi is megtehetünk nála nélkül, akkor köszönjük szépen, nem kérünk belőle. S templomainkban nagyon gyakran csak erről az erőtlenn Istenről tudnak beszélni az emberekhez, s így lett az üressé, egyre üresebbé. Ha a templomban csak egy kevés emberi életbölcseességben, kevés polgári erényben és kevés vallásos építéshben részesítenek, akkor a templomra nincs többé szükségünk, mert ezt máshol éppen ilyen jól, esetleg még jobban

megkaphatjuk. Akkor szívesebben a rádióhoz fordulunk; vagy otthon valamilyen jó könyvet olvasunk. Ez a merész és radikális hang azonban, ez az élő Isten után kívánczó hang, azt szeretné, hogy őt is figyelembe vegyék. Őt pedig ott veszik figyelembe, ahol az egyházban a bibliát is figyelembe veszik, de aztán igazán figyelembe veszik. Bár csak az egyházak imét megértenék ezt, hogy az emberek a biblia teljes igazsága után éheznek és szomjúhozhatnak, mert nem az Istenről való szokásos felfogásokra, hanem az igaz, élő Istenre van szükségük. Akkor az egyházból és templomból, ebből a ma félig ünnepélyes, félig únalmas helyből, a felébredésnek helye és a szomjúhozónak forrás lenne. Ezzel a merészséggel és radikálitással találkozunk e történetben Pál alakjában. Miben állott? Vajjon különös jellemvonás-e ez, mellyel minket megelőzött? Péter talán különösen zseniális, különösen erős elhatározású és különösen hívő ember volt? Nem! Bizonyosan nem! Eléggé ismerjük őt ahhoz: hogy azt is tudjuk, hogy Péter éppen olyan gyenge ember volt, mint mi mindnyájan. Nem egyszer megtörtént vele, hogy Istenről és az ő munkájáról helytelenül gondolkozott. Jézusról, az ő Mesteréről fonák képet alkotott magának. Később egész életének össze kellett omlania, az élő Isten után való éhezése és szomjúhozása azonban minden fonáksága ellenére mindvégig meg volt benne. Isten benne ezt nézhette és ezt használhatta fel. Már most, a tengeren, jóval az ő igazi apostoli elhívatása előtt, felvillan ebből valami benne. Maga előtt vihart, hullámtorlaszt és sötétséget látott: de látta Jézust is, amint jár a tengeren. Látta — és ettől függ minden, — hogy csüggeteg, határozatlan, habozó és tétovázó nem maradhat; ő most a *vagy-vagy* döntése előtt áll. Ebben a pillanatban megértett valamit; megértette Jézust. Megértette Jézust, aki nemcsak a legnagyobb és a legjobb az emberek között, hanem az egyetlen, akin kívül és aki mellett nincs több senki. Jézus az Atya Fia, Isten ereje, Isten világossága, aki hozzánk jön, hozzánk, ebbe a szegény, sötét világba. Megértette, hogy most az ő életében Jézussal nagy fordulatnak kell bekövetkeznie. Ime, újjáteremtek mindent. S ez a megértés az Isten megértését jelenti. Ahol ezt megértik és ebben nem tétováznak, Isten ott ismét megjelenik, hogy cselekedjék rajtuk valamit. Olyan ez, mint egy hozzánk intézett kérdés: Mesterünk-e Isten, vagy nem; gondjába fogad-e minket, vagy nem; szabad-e tovább csüggednünk, kételkednünk, szomorkodnunk,